

Welkom

Lied: Ik wens jou vrede

Map 13

Inleiding

Hans Andreus heeft een klein gedicht over de dood geschreven.

Ik denk de echte dood
is zo licht als een veertje
dat je wegblaast in een lucht bol van zon
en dat schommelend verdwijnt in het licht dat schijnt
alsof er in de verste verten nooit een eind aan komt

Ik vind het een heel mooi en troostend gedicht. Maar wat staat er nu in dat gedicht? Dat is niet zo eenduidig. Er zijn meer interpretaties mogelijk. Er dat is ook de rijkdom van goede gedichten. Je kunt er lang over nadenken en juist daardoor geven ze veel meer stof tot overdenken. Het is helemaal niet nodig dat er een eenduidige inhoud is.

Ook de Bijbel heeft een meerduidige inhoud; het is meer poëzie, meer voorstelling of verhaal voor ons geloof dan een nuchter verslag van wat er gebeurde. De teksten in de Bijbel zijn wel geschreven, maar ze zijn niet door de schrijver gemaakt, verzonnen of bedacht. Het schrijven was meestal het sluitstuk, na een lange tijd dat de teksten mondeling werden doorgegeven. Dat geldt ook voor de evangeliën. Noch biografie, noch bijbelse geschiedenis, maar ze zijn gevormd om in ieder detail wat verteld wordt bij te dragen aan een genezende, een helende tekst voor de lezer en hoorder.

Vandaag laat ik mij inspireren door het theologische werk van Eugen Drewermann. Ik koos een gedeelte uit zijn overdenking van het Marcusevangelie. Eugen Drewermann (82 jaar) is een Duitse theoloog, die daarnaast als psycho-analyticus is geschoold en werkte. In 1991 werd hij door de katholieke kerk als theoloog monddood gemaakt, maar dat geeft juist aan hoe zijn opvattingen de traditionele theologie geschokt hebben. Zijn uitleg van het Marcusevangelie was toen al een paar jaar daarvoor gepubliceerd. In die uitleg van Marcus wijst hij juist op aspecten van deze verhalen, die voor hem door zijn psycho-analytische scholing en ervaringen, een andere laag laten zien, dan de traditionele theologische uitleg. Het lijkt bij hem wel of het hele Marcusevangelie gaat over genezen van angsten.

Schriftlied Die chaos schiep tot mensenland

VL 269

Lezing Jesaja 61: 1-3

De geest van God, de HEER, rust op mij, want de HEER heeft mij gezalft. Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft hij mij gezonden, om aan verslagen harten hoop te bieden, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan geketenden hun bevrijding, om een genadejaar van de HEER uit te roepen en een dag van waraak voor onze God, om allen die treuren te troosten, om aan Sions treurenden te schenken een kroon op hun hoofd in plaats van stof, vreugdeolie in plaats van rouwgewaad, feestkledij in plaats van verslagenheid. Men noemt hen 'Terebinten van gerechtigheid', geplant door de HEER als teken van zijn luister.

en Marcus 1: 9-11

In die tijd kwam Jezus vanuit Nazaret, dat in Galilea ligt, naar de Jordaan om zich door Johannes te laten dopen. Op het moment dat hij uit het water omhoogkwam, zag hij de hemel openscheuren en de Geest als een duif op zich neerdalen, en er klonk een stem uit de hemel: 'Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde.'

Lied: Voor mensen die naamloos

Map 23

Overweging

Mensen die onder het onrecht in de wereld lijden, zouden graag zien dat er iemand als Johannes de Doper op zou staan om alle kwaad te benoemen, de misdadigers aan te wijzen en de les te lezen. Alle misdaden aan de kaak te stellen, de corruptie te bestrijden, en op te roepen tot een omkeer ten goede.

Helaas haalt dat niets uit, zo leert de geschiedenis van de mensheid. Het is symptoombestrijding en de ziekte van het kwaad wordt er niet door genezen. Het menselijk gedrag wordt niet ten goede gekeerd door de fouten aan te wijzen. Vaak worden de misstappen dan verdoezeld, verkleind, of ontkend. Kijk naar de rechtszaak tegen Willem Engel. Het was niet de bedoeling, ik ben niet goed begrepen, mensen hebben er de verkeerde conclusie uit getrokken, enzovoorts, klinkt zijn verdediging.

Jezus beschuldigt mensen niet van zonden, die hij aanwijst als misstappen: Je had dat niet moeten doen, je had die fout niet moeten maken, je bent schuldig geworden. Hij roept dan ook niet op tot bekering van fouten, het boetedoen voor zonden of doodzonden. Jezus wordt direct actief in de genezing. Alle zonden worden vergeven. Dat alleen biedt een weg naar genezing.

Drewermann: "Iemand die zo nu en dan eens meer drinkt dan om alleen zijn dorst te lessen, die kan misschien op grond van een stevige preek tegen alcohol iets aan zijn gedrag veranderen. Maar dat ligt totaal anders op het moment dat wij moeten erkennen : deze man is alcoholist. Vanaf dat moment zijn alle waarschuwingen, adviezen en verwijten zinloos en bereiken ze zelfs alleen maar het tegendeel: deze man zal nog meer schuldgevoelens krijgen en die met nog meer alcohol wegspoelen. Je kunt hem alleen maar helen als je hem zover krijgt dat hij zijn problemen en conflicten -die overigens niet in de alcohol zelf liggen- eens onder ogen ziet, zonder die te vergoelijken, maar ook zonder nieuwe verwijten of veroordelingen. Het vertrouwen moet groeien dat hij met zijn spanningen en problemen kan leven, om zo zijn ik-kracht te vergroten, die uiteindelijk de vluchtwegen van zijn onstandvastigheid overbodig maakt. Zo ongeveer is in ieder geval de houding van Jezus te omschrijven. Mensen zondigen niet, ze zijn zondaars. Dan is een boetepreek en religieuze verontwaardiging zinloos en zelfs schadelijk. Want zo vergroot je de angst achter de zonde. Je versterkt daarmee de oorzaak van de ziekte. Mensen die het onkruid uit de akker willen trekken voordat er wordt geoogst, bereiken niets, maar verwoesten de groei. Het kwaad is niet keurig te isoleren op een bepaalde plaats. Het zit met zijn wortels vergroeid tussen de wortels van de goede scheuten."

Vanuit deze overweging kunnen we ons ook afvragen waarom Jezus de doop van Johannes wilde ondergaan. Die doop als teken van bekering, als een hartstochtelijke strijd tegen de zonden. Een keerpunt in de levensweg van de dopeling. Want de waarschuwing tegen de zonde van Johannes neemt de schuld niet weg, maar maakt de schuld groter, zeker zodra je opnieuw de fout in gaat. Daardoor spartelen wij ondanks de wil om te leven, in de netten van de schuld tot we sterven.

Ook in de doop van Johannes is Jezus met de mensheid solidair. Hij ondergaat de onderdompeling als zondaar. De doop door onderdompeling brengt Jezus aan de rand van de dood. Marcus tekent Jezus niet zondeloos, niet als onbevleete ziel. Jezus formuleert daarbij geen morele inspanningen, en legt zich geen verplichtingen op, markeert geen nieuw begin. Hij blijft stil. En Marcus vertelt dat als Jezus opstaat uit het water, hij ziet dat de hemelen scheuren en de Geest op hem neerdalen als een duif. En er geschiedt een stem uit de hemelen: jij bent mijn zoon, de geliefde, in jou kreeg ik welbehagen.

Jezus ziet en hoort deze stem. Er staat niet dat iedereen die daar was het ziet en hoort. Deze ervaring is een intieme, innerlijke ervaring. En kennelijk ook een schokkende ervaring. De Geest drijft Jezus naar de woestijn en hij blijft daar veertig dagen.

De stem van God spreekt niet als rechter over Jezus zonden een oordeel uit, maar verkondigt zijn liefde voor en vreugde over de dopeling.

Drewermann: "Iedereen gaat naar Johannes om uit angst voor God en zijn gericht te breken met zijn zonden. Jezus komt naar de Doper om de proef op de som te nemen en aan te tonen dat er geen reden is bang te zijn voor God, dat alles pas goed wordt, als je je aan hem toevertrouwt."

"Want niet in angst, in verkrampde boetedoening en in ontzetting wordt God zichtbaar. Dat zijn allemaal ervaringen die mensen opdoen, als God zich verbergt. Zichtbaar en hoorbaar wordt God alleen in vertrouwen, of beter nog: in de sfeer van zijn liefde, die ons vertrouwen waard is."

Lied: Witte magie Map 70

Voorbeden

Open mij voor jou (koorgedeelten gelezen, refreinen gezongen) Map 54

Breken en delen

Lied: Onze Vader verborgen VL 250

Reactie en collecte

de collecte is bestemd voor De Halte
stort op rek. nr. NL62 TRIO 0784 7974 04 t.n.v. St. Mat. Voorz. Ekklesia DH
o.v.v. collecte 27 november – De Halte

Zegen

Wij leven in de verwachting van crises en de noodzakelijke omkeer van omze wereld.
Moge de zegen van een nieuw begin ons allen omstralen en verwarmen en verwarren.

Lied: Wat vrolijk over u geschreven staat VL 252